

Победа Бориса Тадића на председничким изборима и коалиције „За демократску Србију“ на парламентарним изборима, затим страначко, а по неким и историјско помирење ДС-а и СПС-а, формирање актуелне владе Србије, распад највеће опозиционе странке СРС, перманентна криза Парламента и политичко-медијска турбуленција око гасно-нафтног аранжмана са Русијом, могу се сматрати главним обележјима страначке сцене у 2008. години.

На државно-политичком плану, Косово, Хаг и прикључење ЕУ били су, и засигурно ће остати и наредне године, изазови српске политике. По питању Хага, Србија јесте напредовала, али недовољно да европске интеграције покрене из стања мировања, док је косовско-метохијски проблем и након самопроглашења косовске независности, остао у духу залагања државе Србије за очување територијалног интегритета и суверенитета над Косовом, уз флексибилнији став по питању размештања мисије Еулкс.

На социјално-економској равни, сваки иоле видљив позитиван помак у облику знатнијег раста друштвеног производа, као и наговештај будућег економски релевантног пројекта, ипак остају у сенци припреме за покушај амортизације очекиваних негативних ефеката светске економске кризе.

Полазећи од скицираног, грубог описа стања у 2008, ваља размотрити токове политичких догађања долазећој 2009. години.

Без обзира на „мршаве“ резултате постојеће Владе, сензационализму склону штампу, самоуверену опозицију, мноштво нерашчишћених рачуна међу странкама власти, као и немале изазове на политичком и социјално-економском плану, довођење у питање опстанка као и евентуални пад кабинета Мирка Цветковића, више су теоријске, него изгледне реал-политичке могућности.

Пише: Дејан Вук Станковић
субота, 20 децембар 2008 21:58

У актуелној влади, апетити свих коалиционих партнера су пристојно намирени, а свако излагање изборима било ког актера власти изборима, изузимајући ДС, значи улазак у зону велике политичке неизвесности и ризика, те сходно томе, остаје тешко претпоставити да ће се било који партнер у власти одлучити да раскине коалицију, ма како крупно изгледала политичко-медијска спорења коалиционих партнера. Чак и ДС, чији се рејтинг креће око 38 посто, неће показивати нарочиту вољу за изборима. Разлог због којег ДС неће овако поступити, а исто важи и за остале партије на власти је прозаичан – реч је о несклоности да се прихвати ризик изласка на изборе. Поменути ризик, утолико је већи, уколико се узме у обзир слаб резултат власти по питању испуњења изборних обећања грађанству.

Махање аферама и жучне полемике и даље ће задовољавати глад медија за сензационализмом, али неће озбиљније уздрмати кабинет Мирка Цветковића, све док се, код важних партнера на власти, попут Г 17 Плус не појави изгледна излазна стратегија из актуелног политичког аранжмана. У том смислу, положај Демократа и Г17 није нарочито повољан. Економски просперитет друштва и европске интеграције, главне политичке теме Г17, немају конкретну позитивну потврду, али ни наговештај реализације у блиској будућности. Овоме треба додати да излазак из Владе повлачи сукоб са политичко-медијски потентнијим ДС-ом, али и остатком политичке сцене, који би, у евентуалном свеопштем предизборном метежу, радо водио кампању против сваког од актера власти. Без могућности да у ближој будућности игра на своје главне адуте у кампањи, и са невеликим коалиционим потенцијалом, Г17 Плус, тешко да ће започети авантуру рушења владе, у којој је, узгред буди речено, више него солидно заступљен.

С друге стране, парламентарна опозиција није довољно медијско-политички моћна да покрене лавину јавних протеста, те да озбиљно угрози кабинет премијера Цветковића. Закупљена, као у безнадежном случају радикала и напредњака, властитим бесмисленим споровима, затечена у идеолошко-политичком вакууму попут ЛДП-а, или пак у случају ДСС, лишена јаснијег медијско-јавномнењског учинка, опозиција ће таласати у јавности и Скупштини, без изгледа на неки опипљив успех. Прекомерна и непринципијелна блокада Скупштине представља мач са две оштрице, који се протоком времена може окренути управо против оних који га држе – опозиционих представника. Пракса опструкције биће згодан алиби и за неефикасност власти, али и за могуће репресивније мере, у циљу спровођења скупштинске дисциплине.

Стога, опозицији, осим можда напредњацима, 2009. може добро доћи као пожељан политички тајм-аут, не би ли се консолидовала и пронашла ефектну формулу за критику власти, усавршавање медијског наступа и преко потребну кадровску промену. У супротном, амбициозни напади на власт представљаће редак простор за

Пише: Дејан Вук Станковић
субота, 20 децембар 2008 21:58

психолошко-морални тријумф владе, покриће за причу о развоју демократије и за још коју „довитљиву“ медијско-политичку заврзламу, која ће власт (не)заслужено чинити јачом. Ипак, свака врста потенцијалне или стварне премоћи власти над опозицијом, изгледаће као „Пирова победа“, уколико се не разреши институционална агонија оличена у блокади рада Скупштине Србије. Без ефикасне Скупштине у 2009, било какав реформски потенцијал Владе биће доведен у питање и de facto оспорен. Будући да од власти зависи хоће ли се блокада рада Парламента решити, очекивано је да ће 2009. бити година ефикасније законодавне активности.

Хаг, Косово и ЕУ остаће главне теме српске државне политике у 2009. Ништа ново у односу на претходне године. Покушај хапшења преостале двојице оптужених пред Трибуналом и интензивна потрага не сматрају се, у очима Трибунала и ЕУ, одговарајућим доказом сарадње.

Хашки услов несумњиво је претпоставка за наставак европских интеграција. Сажето казано, процес придруживања ЕУ налази се у стању стагнације. Слично економији, стагнација на пољу евроинтеграција, готово да једнака регресу. Србија заостаје за регионом, а нема јасних сигнала да ли је могуће очекивати напредак у скоријој будућности. Ако је цела ствар са Европом искључиво везана за потеру за Младићем, евроентузијазам ће сигурно почети да јењава, а политичка агенда еврореформизма вртоглаво ће губити своје утемељење како у ставовима грађанства, тако и у размишљањима елите. Уосталом, сведоци смо да већ сада јавним дискурсом доминира став да „није важна ЕУ, већ су важне европске вредности и стандарди.“

У 2009, поред скраћенице ЕУ, смислено је ставити велики знак питања. За претпоставити је да ће се власт трудити да уверава грађане како је ЕУ историјско-политички вредан и достижан циљ. У конкретној реалности, међутим, постојаће једно велико „али“. Ова, у овом случају и за српске политичке неприлике „злокобна“ речца, опомиње поручујући да поред српских хашких мука, постоје и европске тешкоће: оне које се тичу ратификације Лисабонског споразума и економске кризе која већ увелико представља социјално-економску свакодневицу земаља ЕУ. У институционално-политичком вакуму и у стању економске невоље, Европа неће бити ентузијастична за Србе и Србију.

И статус Косова и Метохије биће једна од отворених и горућих тема. Прихватањем мисије Еулекс, Србија је поправила односе са ЕУ, по питању Косова и Метохије. Декларативно, склапањем споразума у СБ УН о Еулексу, учињена је значајна ствар по питању актуелног стања у области евроинтеграција, а ставом о статусној неутралности

мисије, спашена спољно (унутрашње) политичка мантра – и ЕУ и Косово.

Остају, међутим, још увек одређене непознанице у вези са мисијом ЕУ на Косову. На пример, чије ће и које ће законе Еулекс надгледати, да ли ће након повлачења УНМИК-а постављати царинске пунктове на административној граници између Србије и Косова, да ли ће се у комуникацији са званичним Београдом инсистирати на употребљивости косовских путних исправа на територији уже Србије и друге.

Сва ова питања, посредно или непосредно, поставиће се у контексту комуникације између Београда и Брисела у години која нам следи. Еулекс ће бити сјајно средство за политичко-медијску манипулацију, европској, албанској и српској политичкој елити. ЕУ ће моћи да потврди напредак у процесу нормализације стања на КиМ, Албанци ће присуство Еулекса конвертовати у став о још једној, у низу фаза у процесу стицања потпуне независности од Београда, док ће званична српска елита усхићено понављати став о статусној неутралности мисије и могућности одржања слогана о евроинтеграцијама Србије и решавању питања статуса Косова и Метохије, као одвојеним процесима. Мимо српско-албанских интерпретација, инсталирање Еулекса сведочанство је о ЕУ као кључном фактору за решавање косовско-метохијске кризе.

С ону страну политичких и спољнополитичких изазова, највеће искушење у 2009, свакако ће бити суочавање са последицама светске економске кризе.

„Рањива“ српска економија мораће да пронађе механизме властите самозаштите, у условима који брину много јаче и богатије привреде и срећнија друштва. И за реалистичан, али не охрабрујући циљ „да нам не буде горе него 2008!“ биће потребно пуно знања, поштења, и по која непредвиђена срећна околност. У свету одређеном неизвесностима и са српском економијом зависном од света, сваки резултат, мимо драматичног пада квалитета живота грађанства и озбиљних привредних проблема, биће немали успех Србије.

Интензивна међустраничка борба, Хаг, Косово и борба за увођење евросрпских стандарда, неизвесности економско-социјалне природе, биће обележја следеће године. С обзиром на постојеће околности, сваки помак боље биће добитак који ће вредети више него иначе, стагнација неће бити неочекивана новост, већ потврда општег сивила, док лошији исходи од очекиваних и јавно прокламованих, нису немогуће пројекције. Једном речју, на политичкој и социјално-економској позорници

Година скромних очекивања и великих неизвесности

Пише: Дејан Вук Станковић
субота, 20 децембар 2008 21:58

чека нас тешка и, са економског аспекта, не претерано повољна година, у којој ће успех бити да нам не буде горе него што јесте. Ко наведено песимистичко гесло сматра неподстицајним нека упореди оптимизам предизборних обећања и суморну друштвену стварност. Превише се обећавало, а дела и резултати су изостали. Зато мање самоуверности и лажне ведрине, а више озбиљности и (само) одговорности и можда 2009. не буде тако лоша.